

Bouwstenen voor een strategie

Ruud Schuurs, 17 november 2016

Na overleg met oud- en actieve bestuursleden, een aantal verkennende gesprekken met meer en minder externe partijen (Huismerk, gemeente Nijmegen, Liander, WIEK), een ALV en twee bijeenkomsten met de werk-/klankbordgroep vormt zich een beeld van het domein waarbinnen de strategie van de coöperatie zich ontwikkelt. In dit document worden de hoofdlijnen van een mogelijke strategie geschetst, grofweg bestaande uit drie hoofdelementen. De scenario's die daaraan kunnen worden ontleend zijn variaties in de combinatie van die elementen.

Deze notitie is een tussenstand, bedoeld om de dialoog over de strategische ontwikkeling richting te geven. Maar het ook een serieuze stap in de richting van een finaal advies aan het bestuur. Als houvast voor de planning: de volgende stappen zijn op dit moment voorzien.

23 november	Derde bijeenkomst werk-/klankbordgroep strategie
24 november	Bespreking in bestuur WPN
november/december	Uitwerking scenario's, verkenning juridische opties
19 januari '17	Strategiecafé voor leden en stakeholders
februari '17	ALV

Observaties vooraf

Gedurende de verkennende fase kwam een aantal observaties en vragen steeds terug. Zij wijzen op verschillen in uitgangspunten bij de betrokken personen; een duidelijke positiebepaling op deze aspecten is nodig om tot een heldere strategie te kunnen komen.

Observatie 1 – Wiens strategie is het eigenlijk?

WindpowerNijmegen is een rechtspersoon (coöperatie) met een ledenbestand dat bestaat uit certificaathouders in het windpark Nijmegen-Betuwe. In de discussie rond de strategie wordt met het begrip 'coöperatie' echter ook vaak gebruikt als synoniem voor een bredere groep initiatief nemende Nijmeegse burgers. Zij rekenen zich tot de coöperatieve beweging maar hebben niet per sé geïnvesteerd in het Windpark, zijn dan geen lid en hebben dus geen stemrecht. WPN heeft een bestuur, een afgebakend ledenbestand en een besluitvormingsstructuur; de coöperatieve beweging is amorf en laat zich lastig kennen. Inschattingen van de omvang ervan variëren per persoon en hangen af van de criteria die men daarvoor gebruikt.

De spagaat ontstaat als we bedenken dat het bestuur en de ALV van WPN zouden moeten beslissen over een strategie die mogelijk veel breder gaat dan het actuele belang van de stemrechthebbende leden van WPN, een strategie die bedoeld kan zijn om een veel bredere groep te inspireren en te mobiliseren.

Kernvragen zijn (1) in hoeverre bestuur en ALV zich representatief achten voor de hele beweging en

(2) hoe in de besluitvorming de primaire belangen van de zittende leden kunnen worden gerespecteerd. In deze notitie heb ik het woord 'coöperatie' vooral gebruikt om de bredere groep initiatiefrijke Nijmeegse burgers aan te duiden waaruit de Coöperatie WindpowerNijmegen is voortgekomen. Uiteindelijk zijn zij de dragers van deze strategie in een nader te bepalen juridische structuur.

Observatie 2 - Behoeftte aan een sterke coöperatieve partner

Meerdere partijen geven aan een stevige coöperatie te verwelkomen als speler in de Nijmeegse energie-arena. Op de eerste plaats WIEK-II dat toekomstige projecten graag via een coöperatieve structuur voor participatie (in eigendom, financiering en/of actieve inhoudelijke bijdrage) wil aanbieden aan de Nijmeegse bevolking. Dit ligt direct in het verlengde van de werkwijze die de afgelopen jaren is ontwikkeld.

Op de tweede plaats Huismerk dat de coöperatie beschouwt als een natuurlijke partner in / kanaal naar de afzetmarkt voor lokale duurzame energie. Een coöperatie als partner draagt bij aan de gewenste positionering als lokale duurzame partij en kan, in samenwerking met WIEK-II de ontwikkeling van nieuwe productieprojecten bevorderen.

Ten derde is er de gemeente Nijmegen, die een krachtige coöperatie ziet als een vangnet voor burgerinitiatieven die zelfstandig niet tot wasdom kunnen komen. Ondersteuning van burgers die 'iets' willen in hun straat of wijk kan de beweging versterken. Deze wenden zich nu vaak tot de gemeente, maar die houdt actieve betrokkenheid af. Of de gemeente een dergelijke 'vangnetrol' zou willen ondersteunen met financiering is nog onduidelijk. Een gesprek met het bestuur van Novio Volta onderstreepte de observatie dat de coöperatieve kracht in Nijmegen relatief zwak ontwikkeld is. Novio Volta is tot dusver niet in staat gebleken serieuze activiteiten van de grond te krijgen en toonde – vooral tussen de regels door – belangstelling voor intensievere samenwerking. In januari wordt dit gesprek voortgezet.

Observatie 3 – De beweging centraal

Veel betrokken leden geven uiting aan de wens om 'de Nijmeegse beweging' te versterken en tot verdere bloei te brengen. Het bestaan van die beweging wordt doorgaans als een feit gepresenteerd. Zoals iemand stelde: "WPN is niet de beweging, maar staat op de schouders van een beweging die veel groter is." Dat suggereert dat er een brede potentiële steun is voor nieuwe coöperatieve initiatieven, maar de omvang, diepgang en behoeften van die beweging zijn niet bekend en hoe concreet die steun voor de coöperatie kan zijn, is ook (nog) niet duidelijk. Zonder pessimistisch te willen zijn, wil ik wel wijzen op het gevaar van wensdenken. De actieve leden zijn – vrijwel per definitie - leden van bedoelde beweging; hun opvattingen over de breedte van de Nijmeegse beweging kan daardoor vertekend zijn.

Observatie 4 - Capaciteit en kennis zijn cruciale voorwaarden

De voorgaande punten leiden bijna vanzelf tot de vraag op welke specifieke capaciteiten de coöperatie haar toekomstige activiteiten wil bouwen. In de analyse van sterkten en beperkingen van de actieve groep binnen WPN zien we dat de sterkten - logischerwijze - vooral zijn ontwikkeld in het

kielzog van het windproject. Dat betreft hoofdzakelijk het vermogen om bewoners te betrekken bij een project door middel van brede communicatie en profilering en het verwerven van een financiële basis met behulp van crowdfunding. De kennis en capaciteit die daarvoor nodig was werd voor een belangrijk deel bij derden/professionals betrokken, die daarvoor door WIEK II werden betaald uit de ontwikkelingsfondsen voor het windpark. WPN wist in de eigen achterban wel expertise te mobiliseren om tot een onderbouwd voorstel aan de deelnemers te komen en de coöperatiestructuur te ontwikkelen.

Daarbij moet worden aangetekend dat de beschikbaarheid van de genoemde sterkten ongewis is nu een aantal personen die een sleutelrol speelden is teruggetreden, dan wel op het punt staan dat te doen. Een herhaling van wat de afgelopen jaren is gepresteerd is dus geen vanzelfsprekendheid, voor zover het de vrijwilligers te betreft. Een belangrijke taak van het toekomstige bestuur is m.i. dan ook om de ervaring van de intern betrokkenen op een of andere manier overdraagbaar te maken.

Een coöperatieve organisatie is vooralsnog vrijwel geheel afhankelijk van de bereidheid van vrijwilligers om een activiteit vorm te geven. Voor elke nieuwe strategie geldt op grond van voorgaande dan ook dat alles wat bedacht wordt getoetst moet worden aan de beschikbaarheid van de benodigde kennis en ervaring ('brains') en inzetbare capaciteit ('handjes'). Dit betekent dat het vermogen om (de juiste) mensen in de achterban te mobiliseren voor bepaalde activiteiten een essentiële kwaliteit zal moeten zijn van het bestuur van de coöperatie. Bovendien zal het bestuur zich rekenschap moeten geven van de toetsing van beschikbare vrijwilligers aan criteria voor professionaliteit, als waarborg voor kwaliteit en continuïteit van activiteiten.

Observatie 5 – De noodzaak van een verdienmodel

Het uitgangspunt bij de formulering van de strategie is dat de coöperatie een blijvende rol speelt in de omvorming en handhaving van een duurzame energievoorziening in Nijmegen en omstreken, althans voor de voorzienbare toekomst. Burgers worden eigenaar van de energievoorziening, participeren in nieuwe projecten en worden zich bewust van hun eigen verantwoordelijkheid voor een duurzame inrichting van hun leven. De coöperatie heeft als missie daarin een stimulerende, activerende en ondersteunende rol te spelen.

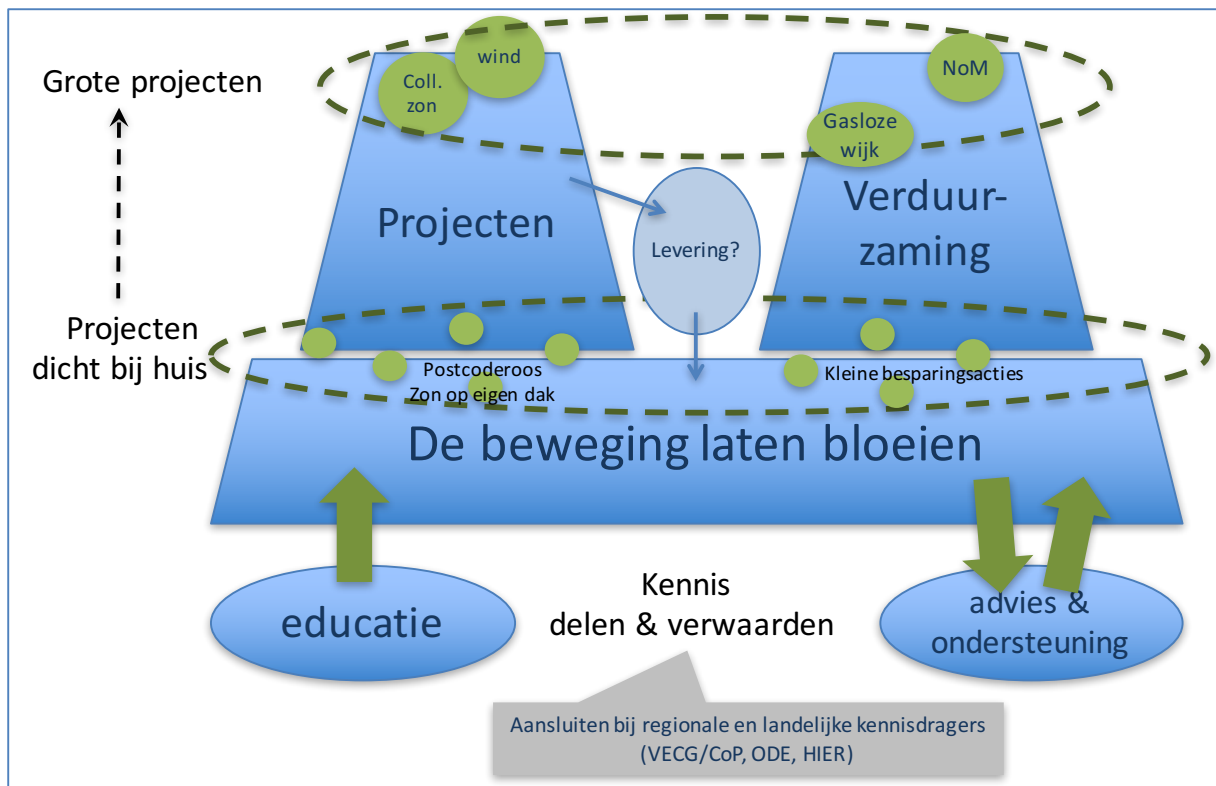
Om continuïteit te borgen is een zekere mate van professionaliteit (kwaliteit van diensten en activiteiten) en voortdurende beschikbaarheid noodzakelijk. Veel coöperaties die afhankelijk zijn van vrijwilligers worstelen met deze materie, vanwege het optreden van vrijwilligersmoeheid en de beperkte stuurbaarheid van kennis en ervaring in een vrijwilligersorganisatie. Dit heeft zijn weerslag op de eigen activiteiten, maar ook op het vermogen om samen te werken met overheden en bedrijven, die immers ook eisen stellen aan betrouwbaarheid en kwaliteit. Er is dan ook een ontwikkeling zichtbaar waarin de langer bestaande, grotere coöperaties overgaan tot professionalisering van hun staf en bedrijfsvoering.

Een vaste kern in de organisatie opbouwen en/of gebruik maken van (in- of externe) professionals vereist echter een betrouwbare inkomstenstroom. Dit kan worden opgevat als een randvoorwaarde bij de ontwikkeling van nieuwe activiteiten: de financierbaarheid moet op de middellange termijn

geregeld zijn, ofwel uit middelen die de activiteiten zelf genereren, die de coöperatie met andere activiteiten genereert, of uit externe bronnen (subsidies, opdrachtgelden, etc).

Bouwstenen voor de strategie

Uit de gesprekken en deelsessies doemt een globaal strategiebeeld op. Het domein is globaal in beeld gebracht tijdens de tweede deelsessie met de werk- en klankbordgroep. De figuur hieronder brengt alle elementen samen.

De beweging is enerzijds doel op zich, anderzijds voedingsbodem voor projecten. Er is aandacht voor de educatiekant om het bewustzijn te bevorderen, en voor advies om kennis te delen, met burgers en andere initiatieven. Beide zijn gericht op het versterken en doen groeien van de beweging.

De aandacht voor besparing en verduurzaming van de gebouwde omgeving is een relatief onbekend terrein voor de huidige groep, maar raakt zo dicht aan de persoonlijke leefomgeving van mensen in de beweging dat men deze pijler wel als optie in de strategie wil opnemen.

Bouwsteen 1: duurzame energieprojecten

De ontwikkeling van projecten als voortzetting van de werkwijze van de afgelopen jaren is in vrijwel alle gesprekken een centraal thema. Het ontwikkelen van nieuwe activiteiten kost tijd en energie; er moet capaciteit en kennis worden gevonden om nieuwe pijlers te ontwikkelen en op te starten. Met de realisatie van het windpark heeft WPN een belangrijk statement afgegeven: wij zijn in staat om onze missie – een belangrijke bijdrage leveren aan de Nijmeegse energietransitie – om te zetten in daden! De prestatie heeft veel aandacht getrokken en WPN heeft daarmee een positief imago

opgebouwd. De windmolens vormen de komende tijd een blijvende illustratie van die kracht, het zijn iconen van de burgerbeweging waarop WPN kan kapitaliseren.

WIEK-II heeft inmiddels een aardige pijplijn van projecten in ontwikkeling, met aan aantal daarvan in een redelijk gevorderd stadium. De ontwikkeling van Energielandschap de Grift is er een van, nauw verbonden met het windpark. De tender voor de duurzame energielevering aan 17 gemeenten in de regio (inclusief Nijmegen) is de tweede. Beide kunnen de positie van de coöperatie flink verstevigen; de tender zal bovendien de bedding vormen voor een scala van nieuwe opwekprojecten in de komende tien jaar.

Het lijkt dan ook logisch en verstandig op korte termijn de 'projectenlijn' veilig te stellen en de juridische en organisatiestructuur daarvoor geschikt te maken, voor zover nodig. De positie van WIEK-II staat daarbij nauwelijks ter discussie, zij wordt door de meesten gezien als logische partner, ook omdat de meeste leads in de regio bij WIEK-II liggen. Er wordt wel gewaarschuwd voor te veel afhankelijkheid en te weinig zakelijkheid in de relatie met WIEK-II: de coöperatie zal het vermogen moeten ontwikkelen een stevige, zakelijke partner van WIEK-II te zijn, met de kennis en ervaring om voorstellen onafhankelijk te kunnen beoordelen.

Verdienmodel

Vanuit strategisch oogpunt is ontwikkeling en realisatie van projecten – verwijzend naar de recente ervaring - de enige activiteit die WPN 'kernactiviteit' kan noemen. De opgebouwde kennis en ervaring van zowel WIEK-II als WPN vormen de basis voor continuïteit van de coöperatie c.q. de coöperatieve beweging. Met duurzame energieproductie kan de coöperatie een verdienmodel ontwikkelen dat enerzijds aantrekkelijke opties voor financiële participatie biedt (en zo een bredere groep bewoners kan betrekken) en anderzijds inkomsten voor de coöperatie kan opleveren. Hieruit kunnen wellicht ook andere activiteiten worden gefinancierd – in de vorm van een ontwikkelbudget of als vaste financieringsbron -, zoals educatie of, op termijn, de opbouw van een professionele kernstaf.

Bouwsteen 2 – Versterken van bewustzijn en educatie

Bij betrokken leden bestaat een duidelijke behoefte om het gedachtegoed van de coöperatie ook op andere manieren uit te dragen dan via projecten en direct op meetbare resultaten gerichte activiteiten. Ook in de missie van WPN wordt het bevorderen van het duurzaam bewustzijn van Nijmeegse burgers als doelstelling genoemd; dit is zelfs in de statuten vastgelegd. Educatie, voorlichting en advies zijn veelgenoemde methoden om deze relatie met de achterban inhoud te geven. Dit kan vele vormen aannemen en op meerdere schaalniveaus georganiseerd worden, van de school in de buurt tot uitvoering van het energieloket voor Nijmegen en omgeving. Met het windpark heeft de coöperatie natuurlijk ook een schitterende aanleiding (én locatie De Mussenhut) waar educatie en voorlichting aan kinderen en volwassenen gestalte kunnen krijgen.

De rol van de coöperatie kan zich op evenzovele manieren ontwikkelen, van het ondersteunen van vrijwilligers met lespakketten en training tot het professioneel bemensen van een voorlichtingspunt

voor bewoners in opdracht van de gemeente.

Verdienmodel

Deze rol kan zoals gezegd op meerdere manieren een plek krijgen in het activiteitenpakket van de coöperatie. Educatie zal vooral een kwestie van vrijwillige inzet zijn; de kosten beperken zich dan tot de aanschaf of ontwikkeling van lespakketten en/of het openstellen van de Mussenhut voor ontvangst van gasten. Deze kosten zullen uit eigen middelen (of eventuele subsidies) gedekt moeten worden. Aan de andere kant van het spectrum is denkbaar dat de coöperatie opdrachten verwerft (bijvoorbeeld van gemeente of netbeheerder) om bewoners gericht voor te lichten over energiebesparing en verduurzamingsmaatregelen. Zo voert Rijn en IJssel Energiecoöperatie in Arnhem het energieloket voor Midden-Gelderland uit in opdracht van de gemeente.

Bouwsteen 3 – Ondersteuning wijk- en buurtinitiatieven

Streven naar en voeden van een brede Nijmeegse beweging stoelt ook op de breed gevoelde noodzaak om meer mensen actief te betrekken in de totstandkoming van een duurzame energievoorziening. Hier past de observatie dat de huidige coöperatie in zekere zin – letterlijk – met haar rug naar de stad staat. De focus heeft de afgelopen jaren op het windproject in Nijmegen-Noord gelegen; bewoners waren vooral betrokken als financieel participant. De schaalniveaus van de eigen woning (bijv. besparing, zonnepanelen), de straat (bijv. inkoop zonnepanelen, besparingscompetities), buurt en wijk (bijv. postcoderoosprojecten) lagen tot dusver buiten de scope van WPN, terwijl dat voor veel mensen de schaal is waarin ze primair zijn geïnteresseerd. Een brede beweging creëren en ondersteunen vereist dus aandacht voor andere schaalniveaus. Dit vergt andere kennis en capaciteit van de coöperatieve organisatie.

De coöperatie kan van de verworven bekendheid gebruik maken uit te groeien tot hét platform voor initiatiefrijke bewoners, door hen te ondersteunen met advies, communicatie, instrumenten en capaciteit. Zodoende worden bewoners enerzijds betrokken in activiteiten op een schaalniveau dat hen aanspreekt en kunnen meer bewoners zelf actief worden in een project, in een organiserende of helpende rol. De gemeente Nijmegen wees op het feit dat Nijmegen zich niet bepaald onderscheidt met het aantal initiatieven op het gebied van duurzame energie, wat op zich verrassend lijkt voor een stad met deze bevolkingssamenstelling. Een actieve coöperatie kan een vangnet zijn voor bewoners die actief willen worden maar geen doorzettingskracht hebben, kennis missen of geen interesse hebben in de bestuurlijke of organisatorische kant van coöperatief werken.

De platformfunctie vereist de beschikbaarheid van kennis en ervaring die dienstbaar kan worden gemaakt aan lokale initiatieven. Kennis op diverse gebieden kan worden betrokken bij meerdere bronnen. Regionaal biedt de Vereniging Energie Coöperaties Gelderland (waar WPN lid van is) bijvoorbeeld vaste werkgroepen aan op het gebied van collectieve zonneprojecten (expertise en assistentie bij ontwikkeling van business cases en projecten) en energiebesparing (o.a. aanbod van een korte opleiding tot energiecoach voor initiatiefnemers). Landelijk beheert HIER Opgewekt een grote kennisbank voor energiecoöperaties, met dossiers over alle denkbare aspecten van zon, wind,

besparing, organisatieontwikkeling, et cetera. Deze informatie is online vrij toegankelijk (hieropgewekt.nl), maar wordt ook middels regionale bijeenkomsten aangeboden.

Verdienmodel

Het is denkbaar dat de coöperatie zich primair richt op het organisatorisch ondersteunen van lokale initiatieven door hen bij te staan in communicatie, werving en projectmanagement. Voor kennis kan worden verwezen naar externe bronnen, of kan externe kennis worden aangeboden door lokaal bijeenkomsten en/of opleidingen in enigerlei vorm aan te bieden. De nadruk ligt in die benadering dus op ondersteuning, niet op ontzorging of overname. Voor de laatste rol kan worden samengewerkt met regionale en landelijke kennisaanbieders. Voor de ondersteunende rol zou de gemeente Nijmegen als partner kunnen optreden; er wordt immers publieke waarde gecreëerd door bewoners actief te betrekken, wat een basis schept voor fundamentele maatregelen in de toekomst (zie ook Bouwsteen 3). Het partnerschap van de gemeente kan vorm krijgen als subsidie of opdracht, maar ook door personele ondersteuning.

Bouwsteen 4 – Verduurzaming gebouwde omgeving

De energietransitie is een uiterst ambitieuze opgave, waarmee nog slechts een heel klein begin is gemaakt. Tot dusver ligt de nadruk op het vervangen van fossiele productie van elektriciteit door duurzame bronnen. Het besef dat de transitie echter voor 70% een kwestie is van het vinden van alternatieve bronnen voor verwarming heeft de laatste jaren snel ingang gevonden bij overheden en netbeheerders. De gasnetten in de wijken die in de jaren zestig en zeventig zijn aangelegd zijn aan vervanging toe. De vraag waar overheid en netbeheerders voor staan is hoe te voorkomen dat miljarden moeten worden geïnvesteerd in infrastructuur die bedoeld is voor een fossiel systeem. Aardgas is controversieel geworden door de groeiende geopolitieke afhankelijkheid en de schade rond het Groningse gasveld. De nationale gasvoorraden raken op; de resterende voorraden zijn strategisch belangrijk voor de industriële warmtebehoefte. Gas wordt bovendien inefficiënt benut in de huidige verwarmingssystemen. Dit alles heeft geresulteerd in het voornemen om de Nederlandse huishoudens af te koppelen van het gasnet. De migratie naar andere verwarmingssystemen zal een van de grootste naoorlogse operaties worden. Alleen in Gelderland worden de investeringskosten voor deze operatie geraamd op 25 miljard Euro.

Het afkoppelen van het gasnet gebeurt, op basis van leeftijd en vervangingsplanning, op buurt- of wijkniveau, afhankelijk van de omvang en de keuze voor een alternatief verwarmingssysteem. Alternatieven worden gevonden in restwarmte (warmtenet), geothermie, warmtepompen en dergelijke. Afkoppeling van gas betekent dat de energietransitie ingrijpende gevolgen heeft achter de voordeur, in de privésfeer van bewoners. Niet alleen omdat de meeste mensen hun gasfornuis en CV-ketel moeten vervangen door andere apparaten. In vrijwel elk scenario gaat de conversie naar een ander verwarmingssysteem gepaard met flinke reductie van de warmtevraag, vooral door vergaande isolatie van woningen. Ook dit vergt een ingrijpende – met name financiële – betrokkenheid van de bewoner.

Amsterdam heeft aangekondigd al in 2017 tienduizend sociale huurwoningen te willen afkoppelen; nieuwbouwwoningen krijgen er geen gasaansluiting meer. In het Gelders Energie Akkoord is

overeengekomen dat jaarlijks tien wijken worden geselecteerd (op basis van voordracht door gemeenten) waar de afkoppeling voorbereid gaat worden. Door snel te beginnen wil men het leerproces dat nodig is om tot een efficiënte aanpak te komen, snel starten.

De gemeente Nijmegen heeft volgens informatie van Liander relatief veel oude, aan vervanging toe zijnde gasnetten. De gemeente geeft aan wel bezig te zijn met deze materie maar dit nog vooral als een technische uitdaging te zien. Over de vraag hoe bewoners te betrekken heeft men zich nog geen mening gevormd.

Verdienmodel

De coöperatieve beweging in Nederland onderzoekt de mogelijkheden om een vaste plek te verwerven in de keten van overheid, netbeheerder en aanbieders van maatregelen enerzijds en bewoners anderzijds. De veronderstelde meerwaarde is vooral het vermogen om het vertrouwen van bewoners te winnen en hen vervolgens te begeleiden in de stappen naar het verduurzamen van hun woning. De vraag is hoe deze meerwaarde kan worden vertaald naar een inkomen dat de coöperatie kan benutten voor een professionele aanpak (training van mensen, communicatiemiddelen, gebruik van een klantvolgsysteem, ondersteunende staf, e.d.).

Een interessant model biedt de coöperatie Hoom, die onlangs is opgericht door Hoom bv (een dochteronderneming van netbeheerder Alliander, gericht op besparing/verduurzaming) en negen lokale coöperaties (waaronder het Gelderse deA uit Apeldoorn en ValleiEnergie uit Ede). Coöperatie Hoom is het platform waarop de Hoom bv en coöperaties een bedrijfsmodel ontwikkelen om lokaal zo effectief mogelijk bewoners te begeleiden naar verduurzaming. Hoom bv fungeert als backoffice voor technische en logistieke begeleiding, zoals het organiseren van het offertetraject, technische inspectie en garantieverlening. Deelnemende coöperaties ontvangen in dit model een financiële vergoeding voor iedere lead die ze aanbrengen.

Mogelijke scenario's

Voor de ontwikkeling van de coöperatie (c.q. de coöperatieve beweging) kunnen de beschreven bouwstenen op verschillende manieren worden gecombineerd. In navolgende voorbeelden geef ik een (logische?) voorzet. Ik wijs erop dat de verschillende bouwstenen eigenlijk vrijwel los van elkaar kunnen worden gezien. Er is geen inhoudelijke afhankelijkheid tussen de verschillende elementen. De belangrijkste verbinding bestaat uit het imago van de coöperatie en het netwerk van betrokken en actieve deelnemers dat met de activiteiten wordt opgebouwd.

Een strategie vindt, zoals eerder geschreven, balans in de antwoorden op de volgende vragen:

- (1) Wat vraagt de omgeving van ons?
- (2) Wat willen we?
- (3) Wat kunnen we?

In de bouwstenen ligt het antwoord op de eerste twee vraag besloten. Het beschrijft een aantal domeinen waarbinnen de coöperatie een betekenisvolle bijdrage aan de energietransitie kan leveren. Voor vraag 3 geldt dat de coöperatie geen gevestigde organisatie met een eigen staf en

uitvoeringscapaciteit is. Het is in essentie een platform van vrijwilligers die hun tijd en kennis (tijdelijk) beschikbaar stellen voor een gemeenschappelijk doel.

Voor de vraag 'wat gaan we doen?' (of wel: wat is onze strategie) is daarom het allerbelangrijkste criterium of de coöperatie de juiste mensen – kennis, capaciteit – kan mobiliseren om inhoud te geven aan de activiteiten. Daarmee bedoel ik vooral de personen die bereid (en beschikbaar) zijn om nieuw activiteitenpakket van de grond te krijgen en zich daar een aantal jaren voor wil inspannen.

Welke keuze er daarom ook wordt gemaakt, steeds zal begonnen moeten worden met het werven van mensen die de plannen voor die activiteiten uitwerken tot een plan van aanpak (middelen, mensen, partners, concrete doelen, e.d.), dat voorlegt voor besluitvorming (bestuur, ALV) en vervolgens gedurende langere tijd wil uitvoeren.

Scenario 0 (referentiescenario)

Nietsdoen. Het windpark is gebouwd en wordt beheerd door de BV. Het belang van de leden van WPN is daarmee gedekt. Opbrengsten komen ten goede aan de leden/investeerders. De coöperatie leidt een slapend bestaan als aandeelhouder in Windpark Nijmegen-Betuwe BV, er worden geen nieuwe activiteiten ontplooid.

Scenario 1 – Grote productieprojecten: bouwsteen 1 + 2

De coöperatie richt zich op het verder uitbouwen van haar kernactiviteit: het werven van betrokken burgers voor de realisatie van nieuwe projecten op stads- en regioniveau. WPN of een zustercoöperatie werkt hiertoe nauw samen met Wiek-II en ontwikkelt zich tot een professionele partner die de communicatie en crowdfunding rond projecten organiseert. De brede communicatie draagt bij aan bewustwording en betrokkenheid in Nijmegen en omgeving. De projecten worden slim ingezet voor educatiedoelen; deze activiteiten worden uitgevoerd door vrijwilligers; middelen worden – voor zover nodig - grotendeels gefinancierd uit de opbrengsten van projecten.

Scenario 2 – Meerschalgige aanwezigheid: bouwsteen 1 + 2 + 3

De coöperatie richt zich naast de grote projecten ook op het bevorderen van projecten en activiteiten op buurt- en wijkniveau. Doel is bewoners breed te betrekken bij concrete doelen rond de energietransitie. Actieve bewoners, initiatiefnemers worden ondersteund met informatie, communicatie en training. Voor kennis wordt slim gebruik gemaakt van de bestaande infrastructuur van de VECG en HIER Opgewekt.

Scenario 3 – Brede coöperatie: bouwsteen 1 + 2 + 3 + 4

De aanwezigheid op buurt- en wijkniveau levert een netwerk op dat inzetbaar is voor de complexe opgave van verduurzaming. Actieve bewoners zijn deels inzetbaar als ambassadeur, energiecoach of intermediair naar bewoners in de eigen omgeving. De coöperatie rust hen daartoe uit met trainingen, communicatiemiddelen, e.d. Voor technische en logistieke ondersteuning (procesafhandeling) sluit de coöperatie zich aan bij Coöperatie Hoom.

Vervolg

Om tot verdere uitwerking te komen stel ik in ieder geval de volgende acties voor:

- Inventarisatie van de beschikbare informatie over de 'beweging' in Nijmegen, op basis van info van Power2Nijmegen en het Mentality model dat door de provincie Gelderland beschikbaar wordt gesteld (loopt, wordt voorbereid door Brigitte Bakker);
- In de werk- en klankbordgroep van woensdag 23 november 'valideren' en verrijken van de bouwstenen met inbreng van de deelnemers. Welke vragen moeten nog beantwoord worden? Welke risico's zien we? Doel is voldoende detail in het beeld te brengen om het te kunnen voorleggen aan de leden, tijdens het:
- ... strategiecafé op 19 januari 2017. Dit organiseren we om een bredere groep leden gelegenheid te geven hun inbreng te leveren én om een eerste peiling te doen naar de belangstelling onder deelnemers om zich voor een van de onderwerpen in te zetten in de naaste toekomst.
- Organiseren van een bredere consultatieronde (in nader te bepalen vorm) onder leden en geïnteresseerde burgers, om de belangstelling te peilen om als vrijwilliger actief te worden voor de ontwikkeling van bepaalde activiteiten.